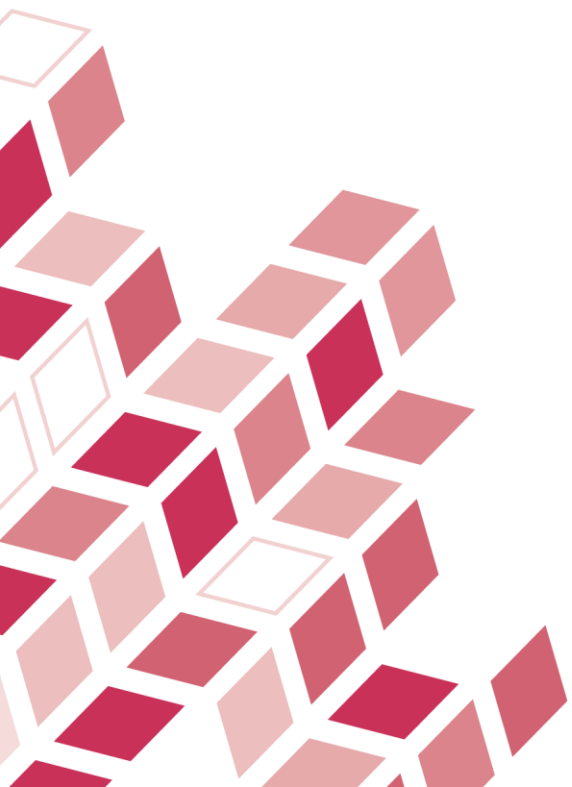

NOKUTs tilsynsrapporter

Reiseliv

Lofoten Reiselivfagskole

August 2013

Utdanningssted:	Lofoten Reiselivsfagskole, Svolvær (Aust- Lofoten videregående skole)
Utdanningstilbud:	Reiseliv
Dato for vedtak:	29.08.2013
Fagskolepoeng:	60
Sakkyndige:	Øystein Normann og Ingrid Skjønhaug
Saksnummer:	13/211

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning», kapittel 4. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot 17 likeverdige faglige kriterier nedfelt i NOKUTs retningslinjer, kapittel 7.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Øystein Normann
- Ingrid Skjønhaug

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

Oslo, 29. august 2013

Terje Mørland
direktør

Innhold

Forord	i
1 Informasjon om søkeren.....	1
1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet	1
2 Innledende vurdering	1
2.1 Rammebetingelser – krav til søknaden.....	1
2.2 Styringsordning og reglement	2
3 Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet.....	4
3.1 Oppsummering	4
3.2 Læringsmål og kvalifikasjoner	5
3.3 Faglig innhold.....	8
3.4 Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer.....	11
3.5 Eksamen og vitnemål.....	15
3.6 Infrastruktur	17
3.7 Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige	19
4 Tilsvarsrunde.....	20
4.1 Søkerens tilbakemelding.....	20
4.2 NOKUTs vurdering av endringer i reglementet	22
4.3 Sakkyndig tilleggsvurdering.....	22
5 Vedtak	24
6 Dokumentasjon	24
Vedlegg 1:.....	25
Vedlegg 2:.....	26

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet

Lofoten reiselivsfagskole søkte NOKUT 15. februar 2013 om godkjenning av fagskoleutdanningen *reiseliv*. Utdanningstilbudet er et ettårig fjernundervisningstilbud som tilbys både på heltid og på deltid over to år. Undervisningen vil gis ved Aust-Lofoten videregående skole, og det er søkt godkjenning for inntil 25 studenter.

Søker er førstegangssøker vedrørende fagskoletilbud.

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 10. september 2012, jf. NOKUTs 12/135-3. Styreordningen ble funnet tilfredsstillende 10. september 2012, jf. NOKUTs 12/135-3.

Lofoten reiselivsfagskole har oppgitt www.aust-lofoten.vgs.no som hjemmeside. Hjemmesiden inneholder ingen informasjon om Lofoten reiselivsfagskole eller utdanningstilbudet som de har søkt godkjenning for.

2 Innledende vurdering

2.1 Rammebetingelser – krav til søknaden

- Søker må beskrive og dokumentere kvaliteten på utdanningstilbudet i henhold til NOKUTs mal for elektronisk søknad.
- Det må fremgå av søknaden at utdanningstilbudet er innenfor rammen av minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning.
- Søknaden skal sannsynliggjøre at utdanningstilbudet bygger på fullført videregående opplæring og at utdanningstilbudet er yrkesrettet.
- For tilbydere som ikke helt ut er eid av staten, fylkeskommune eller kommune må søker / tilbyder være registrert i Enhetsregisteret.

Konklusjon

Søker oppfyller rammebetingelsene for videre saksbehandling.

2.2 Styringsordning og reglement

2.2.1 Reglement

Det skal foreligge reglement slik at vedtak som tilbyder fatter angående studenter, følger reglene i forvaltningsloven. Det må klart komme frem i reglementet hvem som fatter vedtak (i første instans) og hvordan en klage behandles. Reglementene skal også være slik utformet at de sikrer lik og upartisk behandling, og at studentene forstår om de er rett behandlet eller ikke.

Følgende forhold må være dekket:

- hvordan og hvem som gjennomfører opptak av studenter (opptaksreglement). Opptakskrav, eventuelle tidsfrister og regler for rangering av de kvalifiserte søkerne må fremgå.
- hvordan vurdering av realkompetanse for opptak gjennomføres, herunder hvem som fatter vedtak
- hvordan prøving og vurdering foretas, og gjennomføres, og hvordan resultatet av prøving og vurdering dokumenteres (eksamensreglement)
- hvordan klager fra studenter på sensur/vurdering (kan være i eksamensreglementet) og andre vedtak behandles, herunder frister som tilfredsstillende forvaltningslovens krav.

Andre forhold som må reguleres dersom tilbyder ønsker å iverksette slike tiltak:

- tydelige bestemmelser for eventuelle disiplinære sanksjoner, herunder vilkår for og krav til begrunnelse for bortvisning, eller andre disiplinærsanksjoner
- prosedyre for behandling av klage på eventuelle vedtak om disiplinære sanksjoner, hvilken støtte/hjelp en student har rett til under slike klagesaker, for eksempel å ha med seg en studenttillitsvalgt, må fremgå
- muligheten til å gi fritak for deler av utdanningstilbudet, etter søknad fra en student på grunnlag av dokumentert oppnådd likeverdig utdanning
- fritak gis på grunnlag av realkompetanse, der både prosedyre og krav til dokumentasjon må beskrives
- for alle enkeltvedtak gjelder at klagemuligheten må fremgå

Presentasjon og vurdering

Tilbyders reglement omtaler de forhold NOKUT etterspør, og innholdet i reglementet er i hovedsak tilfredsstillende, jf. NOKUTs retningslinjer kapittel 5 og NOKUTs elektroniske søknadsskjema.

Opptaksbestemmelser

Tilbyder har i tråd med NOKUTs krav nå angitt hvilke programområder/fagbrev/svennebrev som er relevante for opptak til utdanningen. Dette er spesifisert i § 1 i opptaksreglementet.

Det går klart fram hvem som fatter vedtak om opptak.

I det forrige reglementet sto det at skolens klagenemd skulle behandle klager på realkompetansevurdering. Siden skolen ikke har fattet vedtak om godkjenning av realkompetanse, er det heller ikke skolens klagenemnd som skal behandle klagen. I det nye reglementet er dette endret, og det er spesifisert at klager på vedtak om realkompetansevurdering kan påklages til instansen som har fattet vedtaket. Dette er nå beskrevet tilfredsstillende.

Når det gjelder utenlandske søkere så ble det i forrige vurdering påpekt at det ikke kom tydelig fram at de må oppfylle kravene til formal- eller realkompetanse. Vi mener fortsatt at formuleringen om hvilke krav som stilles til utenlandske søkere er noe uklar slik den nå står. Ut fra kravene i § 1 ser det ut til at de bare må ha bestått eller ha likeverdig kompetanse i de felles allmenne fagene i yrkesfaglige studieretninger. Søkere som tas opp på det formelle grunnlaget har også faglig kompetanse innenfor service, samferdsel og reiseliv, og de som tas opp på realkompetanse har minst fem års relevant praksis. Også utenlandske søkere må vise at de har oppnådd tilsvarende kompetanse som de som har det formelle opptakskravet på annen måte. Vi anbefaler at dere tydeliggjør dette i reglementet.

Tilbyder har gjeninnført kravet om norskkunnskaper for utenlandske søkere, slik vi anbefalte i forrige vurdering.

Tilbyder har fjernet poengberegningen for rangering av søkere med realkompetanse. Dette vurderes som hensiktsmessig, siden skolen har rullerende opptak og dermed ikke trenger en slik rangeringsordning.

Tilbyder har nå spesifisert i § 3 «Opptak - andre forhold» at søkere som har liknende fagskoleutdanning fra andre skoler, må fylle opptakskravene og søke opptak til utdanningen. Søker kan så søke fritak for deler av utdanningen. Vi anser denne endringen som tilfredsstillende.

Eksamensreglement

Tilbyder har nå fjernet alle bestemmelser om at studierektor kan gi dispensasjon eller gjøre unntak for en bestemmelse, bortsett fra når det gjelder rett til å gå opp til eksamen for fjerde gang. Det fremgår fortsatt ikke i hvilke tilfeller det kan gis dispensasjon – det står «særskilte tilfeller». Vi anbefaler at dere spesifiserer hvilke tilfeller dette gjelder, eventuelt fjerner bestemmelsen helt.

Det går nå klart fram at studentene skal ha en muntlig presentasjon på bakgrunn av 24 timers forberedelse i emnene «generell reiselivskunnskap» og «vertskapsrollen».

Innholdet i det tidligere reglementets § 22 er nå flyttet til § 23. Det går nå klart fram at studentene har rett til begrunnelse for karakterfastsetting av alle arbeidskrav. Det går klart fram at studentene har tre ukers frist for å fremsette krav om begrunnelse, og at klagefristen løper fra det tidspunktet begrunnelsen er gitt.

Tilbyder har etter vår anbefaling fjernet bestemmelsen i § 12 om at slutt karakter i modul vil settes på basis av momenter som *faglig interesse, deltakelse og aktivitet i timene, samarbeid med andre studenter og lærere*.

I eksamensreglementet står det at det forutsettes en tilstedeværelse på minst 80 % av undervisningen for å kunne gå opp til eksamen. Dersom tilstedeværelse i undervisningen er ett av vilkårene for å gå opp til eksamen, må det være en egen bestemmelse i reglementet som omhandler fravær. Det må fremgå hvor stort fravær som kan tolereres, hvordan og når studentene varsles om at de står i fare for ikke å få ta eksamen, samt hva de kan gjøre for å kompensere for den mistede undervisningen. Dette ble ikke påpekt i forrige vurdering, så vi vil gi dere anledning til å rette opp dette underveis i behandlingen av søknaden.

Klagebehandling

Tilbyder har samlet alle enkeltvedtak som kan påklages i § 21 i kapitlet om klagebehandling. Dette gjør det ryddigere og enklere for studentene å vite hva de kan klage på. Tilbyder har også spesifisert at

den som har fattet vedtak i første instans kan velge å omgjøre vedtaket til gunst for klager. Dersom klagen ikke tas til følge sendes den automatisk til klageinstansen. Det går også fram at studenten har rett til hjelp og støtte ved klage på disiplinære sanksjoner.

I § 23 om klage på karakter står det til slutt i bestemmelsen at klageinstans er skolens klagenemnd. Dette ble ikke påpekt i vår forrige vurdering, men bestemmelsen bør fjernes da klagenemnden ikke skal behandle klager på karakter. I § 18 om fusk bør det fremkomme hvem som fatter vedtak om annullering av eksamen.

Konklusjon

Tilbyder må:

- lage en egen bestemmelse for fravær dersom tilstedeværelse i undervisningen er et vilkår for å gå opp til eksamen

Tilbyder bør:

- tydeliggjøre at det stilles samme faglige krav til utenlandske søkere som til norske søkere ved opptak til studiet
- klargjøre i hvilke særlige tilfeller fagskolen kan gi dispensasjon for et fjerde forsøk på eksamen, eventuelt fjerne bestemmelsen
- fjerne bestemmelsen om klagenemnden i § 23
- klargjøre hvem som fatter vedtak om annullering av eksamen i § 18

Reglementet er ikke funnet tilfredsstillende.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet

Kriteriene i dette kapittelet, 1-18, er likeverdige. Det vil si at de sakkyndige må finne at alle kriteriene er tilfredsstillende oppfylt for at utdanningstilbudet skal kunne godkjennes som fagskoleutdanning.

Kriteriene står skrevet i NOKUTs retningslinjer kapittel 7. Kriterium 5, om nasjonale krav, er irrelevant og derfor ikke vurdert.

3.1 Oppsummering

Reiselivet i Nord-Norge har en utfordring i å rekruttere kvalifiserte medarbeidere til store reiselivsbedrifter, mens de små reiselivsbedriftene innser at utviklinga innenfor reiselivet medfører økt behov for ny kompetanse. Søknadens styrke ligger i at studietilbudet det søkes om er bygget på behovet til reiselivsnæringa i Lofoten regionen, og egner seg både for personer som ønsker å arbeide innenfor reiseliv, personer som allerede jobber der eller som ønsker å starte opp egen reiselivsbedrift.

En annen styrke er reiselivsnettverket rundt skolen, som ønsker å være delaktige i gjennomføringen av studiet.

Studiet er relevant og både studieplanen og søknaden er i all hovedsak godt gjennomarbeidet og sammenfallende i innhold og presentasjon av reiselivsstudiet. Studieplanen har et klart næringsretta fokus, både i forhold til det faglige innholdet og den vekt som er lagt på praksisdelen av studiet. Vi mener at studiet er både velbegrunnet og faglig godt forankret.

I vår vurdering av studieplanen har vi lagt spesiell vekt på å vurdere studieplan og tilbud ut fra studentenes ståsted. I hovedsak gir studieplanen et klart bilde av studiets innhold, omfang og mål. Den er godt formulert, og detaljert på innholdet i modulene/fagplanene. Vi har imidlertid funnet det nødvendig å peke på svakheter ved litteraturlistene og mener at manglene ved disse må rettes opp før planen kan bli godkjent. Her mangler det informasjon som studentene bør kjenne til før studiet starter. Vi har også noen merknader som bør rettes opp.

Følgende kriterier vurderes som ikke tilfredsstillende: 6 og 11. ¹

3.2 Læringsmål og kvalifikasjoner

3.2.1 Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

«Utdanningstilbudets navn skal være dekkende for innholdet og den yrkeskompetansen utdanningstilbudet gir.»

Presentasjon

Utdanningstilbudets navn er *reiseliv*, og valget begrunnes med at det er en godt innarbeidet betegnelse som benyttes både om næringa og utdanninga. (Ex. Bachelor i reiseliv og opplevelsesproduksjon). Beskrivelse av innhold og yrkeskompetanse blir gitt under kriterium 2, 3 og 6.

Vurdering

Reiseliv og turisme benyttes i stor grad synonymt i litteraturen, men begrepet turisme assosieres gjerne med studien av fenomenet, som gjerne er sosiologenes interessefelt. Dette berøres bare i Modul* 1. Vi finner at navnet reiseliv og begrunnelsen for valget av dette, er dekkende for en næringsrettet utdanning.

*) Modul benyttes i det følgende synonymt med fagplan.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

¹ Komiteen endret sin vurdering etter tilsvarsrunden. Se kap. 4.3.3

3.2.2 Læringsmål (kriterium 2)

«Læringsmål skal gjelde for hele utdanningstilbudet og beskrive forventet oppnådde kvalifikasjoner, spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kvalifikasjonene må være på tertiært nivå, det vil si på nivået over det som oppnås i videregående opplæring.»

Presentasjon

Studieplanen presenterer læringsmålene generelt i innledinga og mer spesifikt under hver av de seks fagplanene som studiet består av. I følge studieplanen er hovedmålet å sørge for at næringa får kvalifiserte medarbeidere med relevante kunnskaper og ferdigheter. Dette er i søknaden spesifisert i 20 kunnskapselementer og 15 elementer knyttet til ferdigheter. Samlet gir dette kunnskap om reiselivets sammensetning og funksjon fra et bedriftsperspektiv, med mål om å utvikle bærekraftige reiselivsbedrifter, både med hensyn til miljø og økonomi. Ferdighetene er knyttet til trening i analyse, planlegging og utvikling samt kommunikasjon med aktører internt og utenfor bedriften. Etter endt studium skal studentene kunne gå direkte ut i arbeid på en reiselivsbedrift, eller eventuelt starte eget foretak. Skillet mellom videregående opplæring og reiselivsfagskolen er større fordypning, krav til refleksjon og selvstendig arbeid. Ferdighetsmål er sterkere fokusert.

Vurdering

Av læringsmålene går det klart fram hva en vil med utdanninga og hvordan en vil at studentene skal komme dit. Slik kravene framgår av studieplan og søknad, er de klart innenfor det en forventer av tertiært nivå og godt over videregående opplæring. Flere av lærebøkene som er listet opp i læreplanens seks fagplaner (emner) benyttes også på høgskolenes reiselivsutdanning på bachelornivå. Det er derfor naturlig at en del av pensum vil være felles med denne utdanninga, uten at dette medfører at kravene blir urealistiske eller unødvendig høge. Det viktigste skillet mellom høgskoleutdanninga og fagskolen er praksis og den yrkesretta orienteringa som fagskolen har.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.3 Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3)

Tilbyder skal synliggjøre at utdanningstilbudet har relevans i forhold til nærings- og samfunnsliv.»

Presentasjon

I søknaden blir det fokusert på reiselivsnæringas mangel på kvalifisert arbeidskraft i de store bedriftene, samt at en i de mange små bedriftene innser at utviklinga medfører økt behov for kompetanse innenfor ulike felt som service, økonomistyring, markedsføring og planarbeid. Utdanninga tar også sikte på å fremme samarbeid mellom bedriftene horisontalt (bedrifter i samme bransje) og vertikalt (bedrifter i andre næringer). Gjennom dokumenterte partnerskapsavtaler og

styresammensetning, mener søkeren å kunne dokumentere god relevans i forhold til næringslivet. Med henvisning til at reiselivet skaper positive ringvirkninger i lokalsamfunnene, blant annet gjennom at det skapes arbeidsplasser, understrekes også relevansen for samfunnslivet.

Vurdering

Søknaden understreker reiselivsnæringas behov for kvalifisert arbeidskraft, noe som blir poengtert både i Stortingsmeldinger og offentlige rapporter knyttet til reiselivsnæringa i Norge. Vår erfaring er at dette i høyeste grad også er tilfellet i regionen Lofoten, Ofoten, Vesterålen og Sør-Troms (LOVEST), som er det geografiske nedslagsfeltet til den planlagte reiselivsfagskolen. Studieplanen er i så måte tillitsvekkende i forholdet mellom næringas behov og det faglige tilbudet. En spørreundersøkelse blant aktører i reiselivsnæringa LOVEST-regionen viste at det blant annet var behov for mer kunnskap om markedsføring, pakking, økonomi og produktutvikling. Vi mener følgelig at studieplanen er relevant for nærings- og samfunnsliv og slutter oss til tilbyders vurdering av utdanningas nytteverdi.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.4 Opptakskrav (kriterium 4)

«Opptakskravet skal samsvare med det faglige innholdet og de læringsmål som utdanningstilbudet bygger på.

- Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.
- Realkompetansevurdering av søkere skal skje etter gitte retningslinjer som inneholder informasjon om hvilke fag og kvalifikasjoner i det formelle opptaksgrunnlaget som vurderes g hvordan nivået på kvalifikasjonene i realkompetansesammenheng fastsettes.»

Presentasjon

Utdanninga bygger på fag- eller svennebrev, eller yrkeskompetanse fra videregående opplæring. Dette skal være fullført og bestått innenfor emnene Service og samferdsel, Naturbruk eller Restaurant og matfag. Dersom læretida ikke er ferdig kan plass likevel tildeles, på vilkår om bestått prøve.

Alternativt godkjennes også realkompetanse med minimum 5 års relevant praksis uten fagbrev.

Opptaket er rullerende. Søkere fra nordiske land er kvalifisert når videregående opplæring gir generelt opptaksgrunnlag til tertiær utdanning tilsvarende norsk fagskoleutdanning. Søkere fra land utenfor Norden må dokumentere kunnskaper i norsk tilsvarende B 1, og legge fram oversatte vitnemål som dokumenterer nødvendig opplæring og praksis.

Vurdering

Opptakskravene til studiet er i tråd med de generelle krav som stilles til den reelle kompetanse som kreves av en fagskole. Kravene bygger på relevante utdanningsløp i videregående skole eller godkjent realkompetanse. Dette medfører at studiet vil rekruttere studenter med nødvendig bakgrunn for å kunne utdanne velkvalifiserte medarbeidere til reiselivsnæringa. Kravene for godkjenning av utenlandske studenter er etter vår vurdering hensiktsmessig.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.3 Faglig innhold

3.3.1 Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

«Planen for utdanningstilbudet skal beskrive utdanningstilbudet som en helhet og må:

- inneholde navn, mål, omfang, faglig innhold - herunder praksis, lærestoff, undervisningsformer og arbeidsmetoder lærerstøttet undervisning og selvstudier/egenarbeid, forventet arbeidsmengde for studentene og vurderingsordninger.
- beskrive sammenhengen mellom de forskjellige fag, deler og kvalifikasjoner som inngår eller kan inngå i utdanningstilbudet.
- være utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet.»

Presentasjon

Navnet på utdanninga *reiseliv* brukes konsekvent og riktig i søknadsskjemaet (12x). I Studieplanen blir navnet på tilbyder Lofoten *Reiselivsfagskole* feilaktig brukt for navnet på utdanninga, også det konsekvent (se forsida, s. 4 i overskrift, s. 5, 2. linje, s. 6, 1. linje, samt i avsnittet Vitnemål og karakterutskrift i alle seks moduler/fagplaner).

Mål beskrives konkret, både i søknadsskjemaet og studieplanen. I studieplanen er målene presentert på to nivå, som overordna læremål for utdanninga, og som formål i studieplanens seks fagplaner. Det er imidlertid ingen sprik mellom disse beskrivelsene. Målene i fagplanene utfyller de overordnede mål på en klar og logisk måte. Se kriterium 2.

Utdanningstilbudet presenteres som et samlingsbasert tilbud på enten heltid over ett år, alternativt deltid over to år. Den totale arbeidsmengden i studiet er på 1510 timer, noe som er innenfor NOKUTs krav. Tilbudet er dimensjonert til 25 studenter. Utdanninga består av seks moduler som omfatter:

- 1) generell reiselivskunnskap
- 2) vertskapsrollen
- 3) destinasjonskunnskap,
- 4) entreprenørskap og økonomi
- 5) markedsføring

6) kommunikasjon og språk

Hver modul består av tre til fem studieenheter. Modulene har tilnærmet samme omfang, og består av 80 timer undervisning og ekskursjon (gjelder modulene 2, 3, 5 og 6), samt 100 timer egenstudier og prosjektoppgaver. Utplassing i bedrift varierer fra 60 til 100 timer i de ulike modulene. Flest timer i bedrift er knyttet til modul 2, hvor kundekontakt og service er sentrale tema. Fordelinga av timer til utplassing i de ulike modulene synes å være relevant. Samlet praksistid tilsvarer 11,5 uker à 37,5 t. Dette skal avvikes i løpet av sommeren når aktiviteten i reiselivet er størst. Se ellers kriteriene 8, 10 og 13.

Vurderinga skjer løpende gjennom arbeidsmapper, hvor studentene fortløpende får tilbakemelding på sine arbeider. De velger selv tre arbeider til vurdering og karaktersetting. Dette teller 40 % av endelig karakter (Se kriterium 13).

Den første av seks fagplaner starter med en teoretisk innføring i reiselivet som næring og fenomen, med klar vekt på næringsdelen. Dette danner grunnlaget for den videre påbygginga av delemnene, som alle er sentrale for forståelsen av reiselivsnæringa. De fem modulene som følger etter introduksjonsdelen, beskriver reiselivets ressursgrunnlag, hvordan dette kan utvikles og benyttes av næringa, markedsføringa av produktet samt service, kommunikasjon og språk. Kunnskap om økonomistyring er også en del av tilbudet. Dette er en klassisk oppbygging av ei reiselivsutdanning som tar sikte på å gi studentene en innføring i de mange felt som reiselivet omfatter.

Etter en detaljert innholdsfortegnelse, følger en generell informasjon om Lofoten Reiselivsfagskole (skal være *studiet reiseliv*). Mål, målgruppe og opptakskrav er presentert her. Deretter følger organiseringa av studiet med en klar oversikt over de seks fagmodulene og fordelinga av tidsbruken på disse. Et årshjul gir informasjon om når felles undervisning skal foregå. Praksis med mål, veiledning og krav til godkjenning er også tydelig presentert, før den generelle delen avsluttes med informasjon om eksamen og hvilken sluttkompetanse studentene kan forvente etter endt utdanning. Studentene gis mulighet for ei anonym evaluering av første halvår samt de enkelte modulene. Avvik behandles gjennom skolens kvalitetssystem, og på dialogmøter får studentene mulighet til å drøfte/kommentere resultatene fra evalueringa.

Tilbyder beskriver hvordan lærerstøtte blir gitt, men med unntak av praksis blir det ikke oppgitt om det er en øvre grense på hvor mange timer den enkelte student har krav på.

Siste del av studieplanen er en detaljert presentasjon av de seks undervisningsmodulene/fagemnene. Hver modul er presentert med formål, innhold, vurderingsform og anbefalt litteratur. De ulike komponentene i fagtilbudet er tydelig presentert. For hver modul er det laget en tabell som beskriver hva den *generelle kompetansen* inneholder av emner. Videre er *spesielle kunnskaper* spesifisert og i den siste kolonnen er det ei detaljert liste over hvilke *ferdigheter* studentene skal ha tilegnet seg på hver enkelt modul. Denne opplistinga gjør det enkelt for studentene å se hva studietilbudet går ut på og hva de kan forvente å ha fått ut av sitt studium.

Vurdering

Navnet på skolen *Lofoten Reiselivsfagskole* kan forveksles med studiets navn. Dette kan skape forvirring og må ryddes opp i. Forslag til ny tekst under «Vitnemål og karakterutskrift» i modulene, kan være: «Vitnemål utstedes etter at studiet *reiseliv* er fullført ved Lofoten Reiselivsfagskole». Faglig

dekker innholdet i studieplanen de viktigste feltene i et tradisjonelt reiselivsstudium. Det som skiller utdanningen fra et bachelorstudium er den praktiske og faglige tilnærminga gjennom utplassering i bedrift, som utgjør rundt 30 % av det totale antall timer. Arbeidsomfanget i studiet er etter vår vurdering godt balansert i forhold til studiets lengde og innhold. Det samme gjelder kravene til studentenes deltagelse og egeninnsats/obligatoriske arbeidsoppgaver.

Det er sammenheng mellom temaer og det studentene er forventet å lære, og litteraturen er relevant, men det mangler spesifisering av hvilke deler/kapitler av bøkene som skal benyttes. Dette bør framkomme når samme litteratur/lærebok er oppgitt i flere moduler, slik at studentene får oversikt over arbeidsmengden. Noe av litteraturen er ikke oppdatert, og nye aktuelle bøker er kommet til etter at studieplanen ble skrevet. Studieplanen mangler også informasjon om hvor mye lærerstøtte hver student har krav på.

Stort sett vil en finne fagstoff til de ulike studieenheter i hver modul. Modul 3 mangler informasjon om litteraturen som skal benyttes til emnet «Natur- og kulturgeografi i landsdelen og Lofoten». Her kan anbefales Claes Bernes: *Arktisk miljø i Norden* og Hallenaro & Pylvänäinen: *Nature in Northern Europe*. Dersom en planlegger å benytte eget produsert materiale/kompendier, må dette synliggjøres. Her bør også Innovasjons (2008) *Hvitebok for reisemålsutvikling* (nettbasert) inngå som del av pensum. I modul 1 bør *Lofotundersøkelsen 2004* erstattes/suppleres med Normann (2012): *Natursøkende turister i LOVEST-regionen* (nettbasert), og i modul 2 anbefales Pedersen (2012): *Opplevelsesøkonomi*.

Litteraturlista må også gjøres mer presis; lærestoffet er presentert under hver enkelt modul som «Anbefalt litteratur» uten at pensumets omfang er oppgitt. «Anbefalt litteratur» er for vagt; skal studentene anskaffe bøkene eller ikke?

Det er lite sannsynlig at de tilgjengelige lærerkreftene har styrt valget av fagstoff og emner. Anvendt litteratur i kombinasjon med yrkespraksis, veiledning og rapportering, synes å være en god måte å utdanne kandidater til reiselivsnæringa. Det er ellers ingen tegn til faglig overlapping, med unntak av at det er naturlig at de fleste reiselivsfaglige emner er overgripende.

Den praktiske delen av studiet skjer på sommeren, men er av en slik lengde at studentene vil få tid til å avvikle sin sommerferie. Tidsramma og tidsbruk er realistisk i forhold til faglig innhold og studentenes egenaktivitet. Vi mener at den foreliggende plan har et klart språk, er oversiktlig og presenterer et faglig innhold som er dekkende for de læringsmål som er skissert i planen. Det faglige innholdet som er beskrevet i planen er etter vår vurdering relevant i forhold til de studieplanens overordna mål, å utdanne kvalifiserte medarbeidere til reiselivsnæringa.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- rydde i bruken av tilbyders navn der det egentlig dreier seg om studietilbudet *reiseliv*. Spesielt gjelder dette i avsnittet Vitnemål og karakterutskrift i alle seks moduler/fagplaner
- presisere litteraturen som inngår i pensum og hvor mange sider dette utgjør i hver fagplan og samlet

- vise til litteratur som dekker innholdet i fagplanene
- oppgi hvor mye lærerstøtte (veiledning) den enkelte student har krav på å få

3.3.2 Sammenheng mellom plan og mål (kriterium 7)

«Utdanningstilbudets innhold skal være dekkende og relevant for å nå læringsmålene og aktuell i forhold til utviklingen innen yrkesfeltet.»

Presentasjon og vurdering

Studiet er i stor grad praktisk rettet, hvor 430 (28 %) av 1510 timer består av utplassering på reiselivsbedrift. Fire av de seks modulene har også bedriftsbesøk med som en del av opplæringa. Planen har et klart fokus på nær kontakt med arbeidslivet, noe som også er i tråd med planens mål. Vi mener at den praktiske delen av studiet er godt tilpassa planens teoretiske del, og det er lagt et godt grunnlag for å nå de kvalifiseringsmålene som er skissert i kriterium 2.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4 Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer

3.4.1 Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

«Undervisningsformer og arbeidsmetoder skal være tilpasset opptakskrav og mål.

- Lærernes undervisningsformer og studentenes arbeidsmetoder skal være varierte og bygge på den modenheten studentene har oppnådd som elev eller lærling i videregående opplæring. Alle former og metoder skal beskrives, herunder tilrettelegging for og gjennomføring av e-læring og fjernundervisning.»

Presentasjon

Undervisningsformene som presenteres i studieplanen spenner fra forelesninger, herunder gjesteforelesninger, bedriftsbesøk, casestudier, gruppearbeid og fremlegg. Det legges stor vekt på studentenes egenaktivitet. I språkopplæringa vil bruk av rollespill og språklaboratorium også inngå. Praksis er obligatorisk og er nærmere beskrevet under kriterium 10. Fjernundervisning er ikke omtalt i studieplanen, men det er godt mulig å tilrettelegge for dette på en god del av den teoretiske undervisninga.

Vurdering

Undervisningsformen som beskrives i studieplanen er variert. Studentenes egeninnsats gjennom deltagelse i undervisning og arbeid på praksisplass vil bidra til involvering og engasjement i egen utdanning. Det er vanskelig å se at dette utdanningstilbudet kunne vært satt sammen på en bedre måte, ut fra de mål som en ønsker å oppnå.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Det pedagogiske opplegget (kriterium 9)

«Det pedagogiske opplegget skal sørge for oppfølging av studentene både som gruppe og som individ og skal så langt det er mulig og rimelig, tilrettelegges etter enkeltstudenters særskilte behov.»

Presentasjon

Oppfølginga av studentene skjer gjennom It's Learning, hvor de leverer og får vurdert sine oppgaver, samt kan kommuniserer med lærere og medstudenter. Studierelevante spørsmål har minimumstid for svar, det samme gjelder tilbakemelding på innleverte arbeider. Veiledningssamtaler skjer i form av ukentlige samtaler med veileder på arbeidsplassen. Det er ikke spesifisert i studieplanen hvorvidt studenter med særskilte behov har krav på oppfølging/assistanse. Dette er imidlertid tatt med i forbindelse med avvikling av eksamen.

Vurdering

Kombinasjonen av samlinger og kommunikasjon gjennom It's Learning mellom studenter og lærere/veiledere synes å dekke det normale behovet for oppfølging i studiet. Den oppgitte responstida er rimelig og akseptabel. Veiledningssamtaler er knyttet til veiledning på arbeidsplassen. Studieplanen burde kanskje også fange opp behovet for faglig, personlig veiledning i forbindelse med samlingene.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør tydeliggjøre hvordan studenter med særskilte behov (dysleksi, fysiske handicap etc.) blir ivaretatt underveis i studiet.

3.4.3 Praksis (kriterium 10)

Praksis skal være beskrevet i planen som ethvert annet faglig element, og være relatert til de kvalifikasjoner studenten skal få gjennom sin utdanning.»

Presentasjon

Skolens mål med praksisen er at studenten, som en del av vertskapet, kommer i møte med turister og ansatte, og på denne måten se sammenheng mellom teori og praksis. Utdanningen består av 6 moduler, og det er knyttet opp en egen praksisdelen til hver av disse. Praksisperioden for modul 1 og 2 går over tre uker. Praksisperioden for modul 3, 4, 5 og 6 går over to uker. Hospiteringen utgjør til sammen 430 timer, og gjennomføres i perioden mai - september. Skolen finner i utgangspunktet praksisbedrifter til studentene, men kan også godkjenne utplassering etter studentens ønske, som eksempelvis kan være i egen bedrift.

Målsetting i de ulike modulene settes av student, bedrift og faglærer, på bakgrunn av ferdighetsmål som er definert under hver enkelt modul. Utvalget skal utgjøre en bred kombinasjon av mål. Studenten fører logg daglig, og får ukentlig oppfølging av både praksisveileder og faglærer.

Praksis vurderes med bestått / ikke bestått. For godkjent praksis kreves et oppmøte på minst 90 prosent, samt godkjent logg og praksisrapport. Det skal leveres en samlet, tverrfaglig rapport for hele praksisperioden. Bestått mappe, praksisperiode og praksisrapport er krav for å gå opp til eksamen. På vitnemålet er karakter fra mappa og eksamen slått sammen til en felles karakter, hvor eksamenskarakteren teller 60 prosent og mappa 40 prosent.

Vedlagt i søknaden ligger mal for partnerskapsavtale og individuell plan for gjennomføring av praksis, samt kartlegging av næringsbehov og interesser for samarbeid med Lofoten Reislivsfagskole. I sistnevnte vedlegg går det fram at 11 av 16 bedrifter sier de ønsker å bidra med instruktører/lærere/veiledere til utdanningen, 13 bedrifter ønsker å ta i mot lærlinger og 8 bedrifter har intensjonsavtale.

Vurdering

Målene for praksis er tydelige og hensiktsmessige. Vi anser mengden og den faglige fordelingen av praksistimene, samt årstid for gjennomføring av disse, som positivt. Vedlegget ”kartlegging av næringsbehov og interesser” viser fagfelt, utdanning og yrkeserfaring blant bedriftene som ønsker å være praksisbedrifter. Vedlegget bekrefter at praksisbedriftene har veiledere med kompetanse og at bedriften har aktuelle problemstillinger innen utdanningstilbudet, og dermed er egnede i forhold til læringsmålene.

Det går tydelig fram av søknaden at skolen i hovedsak finner praksisbedrifter, men at utplassering i egen bedrift også er mulig. En problemstilling til utplassering i egen bedrift er at det er et minstekrav til praksisdelen at utdanningen gir en merverdi i forhold til det læringsutbyttet de ville fått ved egentrening eller betalt arbeid utenom utdanningstilbudet. Denne utfordringen mener vi tilbyder svarer på med fast struktur for målsetting, oppfølging og kommunikasjon mellom student, skole og praksisbedrift og -veileder. Vi mener studenten får god nok oppfølging av godt nok kvalifisert personell.

En annen problemstilling til praksisperioden er at praksisveiledere ikke alltid får nok informasjon før de begynner, eller at de har mangelfull utdanning og erfaring. Tilbyders oversikt over bedrifter med intensjonsavtaler viser god faglig bredde, men vi skulle også likt å se en kvalitetssikring av praksisbedrifter og en opplæringsplan for praksisveiledere.

Mal for praksisavtale og oversikt over bedrifter med intensjonsavtaler ligger vedlagt og er tilfredsstillende. Vurderingsformen for utplasseringen er tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør:

- presisere hvilke krav som stilles til praksisveileders utdanning og erfaring
- lage struktur for oppfølging av praksisveiledere

3.4.4 Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

«Undervisningspersonalet må være stort nok og stabilt nok til å gjennomføre fastsatt undervisning.»

Presentasjon

Undervisningspersonalet er presentert i eget vedlegg. Fem faglærere utgjør en stillingsprosent på 116 %. Med studierektor tilsatt i 50 % fast stilling, utgjør dette 166 %. I søknaden oppgis det imidlertid en total årsverk innsats på to (2) årsverk, noe som gir et avvik på 44 %. Forholdstallet mellom lærere (5+1) og studenter (25) er tilfredsstillende. En studierektor i 50 % vil ha oversikt og sørge for kontinuitet. Det er ikke oppgitt hvorvidt studierektor er en av faglærerne. Av søknaden framgår det at studiet vil være nær knytta til Aust-Lofoten videregående skole, som har kompetanse i tillegg til de som er tatt inn i undervisninga ved Reiselivfagskolen. Hvilke fag det dreier seg om er ikke nærmere presisert.

Vurdering

Lærerdekninga synes å være noe sårbar ved eventuelle frafall (flytting, sykdom). Eventuell back-up knyttet til personell ved Aust-Lofoten videregående skole, er ikke oppgitt.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- redegjøre for sprik mellom årsverk oppgitt i søknaden og informasjon om undervisningspersonell oppgitt i vedlagt tabell
- informere om tilleggskompetansen ved Aust-Lofoten VG skole

3.4.5 Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

«Undervisningspersonalet som skal være knyttet til utdanningstilbudet må samlet ha kvalifikasjoner til å gi den undervisning som følger av planen.

Undervisningspersonalet må dokumentere:

- formell eventuell realkompetansevurdert utdanning som er høyere enn det det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende toårig fagskoleutdanning
- pedagogiske kvalifikasjoner utdanning eller erfaring på det nivå som undervisningen krever
- digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever
- yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt.»

Presentasjon

Av vedlagt tabell framgår det at fem faglærere er tilsatt som timelærere, knyttet til undervisning og veiledning. Alle fem har, eller er i ferd med å få PPU. Faglærernes faglige kvalifikasjoner dekker studiets behov, og samtlige har lang og relevant yrkespraksis. Alle er innenfor NOKUTs minimumsnivå for undervisningskompetanse for fagskoleutdanning. Den nødvendige digitale kompetansen er også bekreftet.

Vurdering

Tilgjengelig informasjon om undervisningspersonell, viser at behovet for faglige kompetanse er dekket. Dette gjelder både dekning av fagemnene og NOKUTs kompetansekrav. Etter vår vurdering er de faglige krav knyttet til reiselivsstudiet dekket på en tilfredsstillende måte.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.5 Eksamen og vitnemål

3.5.1 Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

«Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset utdanningstilbudet og dets mål.»

Presentasjon

Karakterene i de seks modulene som studiet består av fastsettes på grunnlag av mappevurdering (vektes 40 %) og en eksamen (vektes 60 %). Eksamensformene som benyttes er tre muntligeeksamener med 24 timers forberedelse, to 24 timers skriftlig hjemmeeksamen og en fem timers ordinær skoleeksamen med hjelpemidler, unntatt internett. Mappedvurderinga skjer ved hjelp av arbeidsmapper og vurderingsmapper i de ulike fagplanene, hvor arbeidamappa fungerer som underveivurdering. For alle eksamener kreves minimum 80 % frammøte på undervisning, samt beståtte arbeids- og

praksiskrav der dette er aktuelt. Skolens eksamensreglement gir en grundig og klar beskrivelse av studentenes rettigheter og plikter, samt skolens forpliktelse ovenfor studenter med behov for spesiell tilrettelegging.

Vurdering

De ulike eksamensformene er godt tilpassa emnene i de ulike modulene og har en god balanse mellom skriftlig og muntlig. Dette gir også studentene en mulighet til å prestere på ulike arenaer. De ulike vurderingsformene er klare på hva som er tellende. Vi mener at vurderingsformene er velegnet for utdanninga.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.5.2 Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

«Sensorer skal ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen av studentene skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.»

Presentasjon

Skriftlig eksamen utarbeides og sensureres lokalt. I søknaden presiseres det at en av to sensorer skal være ekstern. Forskrift om sensorkompetanse krever at sensors kvalifikasjoner skal være minimum på høgskolenivå, og minst 60 stp. (60 ECTS) fordypning i emnet som skal sensureres. Det legges større vekt på å få sensorer fra næringa enn at de skal ha formell pedagogisk kompetanse, selv om dette etterstrebes. Ved mangel av sensorer som oppfyller dette kravet, kan skolen vurdere følgende avvik: 1) Relevant faglig fordypning uten pedagogisk utdanning. 2) Faglig utdanning i fagområdet og mer enn tre års praksis i fagområdet. 3) Faglig utdanning og mer enn tre års praksis i fagområdet og minst åtte års praksis i fagområdet, hvorav fem av disse i ledende funksjon. I søknaden presiseres det at av to sensorer skal en være ekstern.

Vurdering

Det er tydelig at reiselivsfagskolen ønsker å benytte velkvalifiserte sensorer, men at en samtidig, ut fra realistiske vurderinger, tar høyde for at dette kan være utfordrende i noen sammenhenger. Muntlig sensur betinger at sensor må være til stede, noe som kan medføre kostbar reise og overnatting. I denne sammenheng kan det være fristende å senke kravet til sensor kvalifikasjoner for å kunne benytte «kortreist» sensor. For skriftlig sensur er ikke dette et problem. Ut fra at det dreier seg om ei fagutdanning, mener vi at de kriteriene som er skissert for utvelgning av sensorer vurdert ut fra realkompetanse, er tilfredsstillende. Det legges stor vekt på praktisk erfaring, og kravet til denne øker når pedagogisk utdanning og faglig fordypning avtar. Med to sensorer, hvorav en har den faglige basis på plass, mener vi at studentene vil være sikret en rettferdig bedømming. Ekstern sensor sikrer upartisk bedømming.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6 Infrastruktur

3.6.1 Undervisningslokalene (kriterium 15)

«Lokalene inklusive spesialrom, utstyr og infrastruktur skal være tilstrekkelige i antall og størrelse til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt.

- Det gjelder både egne og leide lokaler. Utrustningen må være slik at den bidrar til å yrkesrette utdanningstilbudet.»

Presentasjon

Studietilbudet vil være samlokalisert med Aust-Lofoten videregående skole i nye lokaler. Det er satt av til sammen 200 kvadratmeter pluss fellesarealer til studiet på opp til 25 studenter: ett teorirom på 70 kvadratmeter, ett grupperom på 20 kvadratmeter og ett samtalerom på 10 kvadratmeter. Studentene kan også benytte felleslokaler ved skolen, som for eksempel bibliotek, kantine og auditorium. Hele nybygget har universell utforming, og undervisningsrommet/teorirommet har trådløst nettverk, pc med videokanon og høyttaler.

Vurdering

I fagskoleloven er det ikke satt krav til størrelse og utstyr på lokalene, da behovet varierer mellom ulike utdanninger. I henhold til "Veileder til Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager" bør ordinære klasserom planlegges etter arealnorm på minimum to kvadratmeter pr elev i tillegg til areal for de ansatte.

Vår vurdering er derfor at det er plass til det antall studenter det søkes godkjenning for, at rommene er hensiktsmessige og med nødvendig utstyr.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.2 IKT-tjenester (kriterium 16)

«Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.»

Presentasjon

Alle studenter må ha tilgang til egen bærbar PC, standard Office pakke samt internettilgang. Det skal beskrives tydelig i markedsføringen av reiselivsstudiet, heter det i søknaden. Skolen har trådløst nettverk, og It's Learning brukes som elektronisk læringsplattform. Studentene får introduksjonskurs i It's Learning på skolen, og har, under hele skolegangen, tilgang til teknisk hjelp av skolens IKT-tjeneste.

Vurdering

Det er i dag vanlig å forutsette at studenter eier eller disponerer en bærbar PC. Tilbyders IKT-tjenester er av tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.3 Tilgang på aktuell informasjon (kriterium 17)

«Studentene og lærerne må ha god nok tilgang på tjenester som sikrer aktuell informasjon.»

Presentasjon

Studenter og lærere har tilgang på bibliotek i skolens egne lokaler, og har abonnement på relevant reiselivslitteratur og tidsskrifter. Biblioteket har også elektronisk utlånsystem, hvor man kan søke og bestille litteratur hjemmefra via internett.

Vurdering

Både studenter og lærere har tilgang på aktuell informasjon gjennom skolens bibliotek.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.4 Faglig samarbeid (kriterium 18)

«Tilbyder skal ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv.»

Presentasjon

Aust-Lofoten videregående skole har aksjer i Destination Lofoten AS, og daglig leder i destinasjonsselskapet sitter i styret for Lofoten Reiselivsfagskole. Øvrige styremedlemmer representerer matprodusenter, gårdsturisme, hoteller og museer/opplevelsesnæringa. I tillegg har reiselivsbedriften XXLofoten hatt et tett samarbeid med den videregående skolen for utplassering av elever fra ”service og samferdsel/reiseliv”, og reiselivsbedriften har også vært involvert i prosessen rundt utviklinga av reiselivsfagskolen. Videre samarbeider tilbyder med Vågan kommune og lokalt næringsliv om etablering av et kommunalt reiselivssenter. Vedlagt ligger kartlegging omtalt under kriterium 10, samt partnerskapsavtale med XXLofoten.

Vurdering

Tilbyder presenterer et vidt faglig samarbeid lokalt, og inkluderer det vi anser som sentrale nettverk. Det faglige samarbeidet tilbyder presenterer sikrer utdanningstilbudet å være aktuell i forhold til utvikling innen yrkesfeltet.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7 Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige

Tilbyder må:

- rydde i bruken av tilbyders navn der det egentlig dreier seg om studietilbudet *reiseliv*. Spesielt gjelder dette i avsnittet Vitnemål og karakterutskrift i alle seks moduler/fagplaner (kriterium 6).
- presisere litteraturen som inngår i pensum og hvor mange sider dette utgjør i hver fagplan og samlet (kriterium 6)
- vise til litteratur som dekker innholdet i fagplanene (kriterium 6)
- oppgi hvor mye lærerstøtte (veiledning) den enkelte student har krav på å få (kriterium 6)
- redegjøre for språk mellom årsverk oppgitt i søknaden og informasjon om undervisningspersonell oppgitt i vedlagt tabell (kriterium 11)
- informere om tilleggskompetansen ved Aust-Lofoten VG skole (kriterium 11)

Tilbyder bør:

- tydeliggjøre hvordan studenter med særskilte behov (dysleksi, fysiske handicap etc.) blir ivaretatt underveis i studiet (kriterium 9)
- presisere hvilke krav som stilles til praksisveileders utdanning og erfaring (kriterium 10)
- lage struktur for oppfølging av praksisveiledere (kriterium 10)

Tilbudet anbefales ikke godkjent.

4 Tilvarsrunde

NOKUT mottok 15. august 2013 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Den sakkyndige komiteen vurderte tilbakemeldingen 19. august 2013.

Søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen og den sakkyndige tilleggsvurderingen i forbindelse med de opprinnelig underkjente kriteriene presenteres under.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Vi viser til brev fra NOKUT av 25.juni 2013 med vedlegg utkast til rapport.

Reglementet

I reglement for Lofoten reiselivsfagskole er det gjort følgende endringer:

- Det er laget en egen bestemmelse for fravær og mulighet for å kompensere for fravær, § 4.
- Det er tydeliggjort at det er samme faglige krav til utenlandske som til norske søkere, § 1.
- Punktet om muligheten for et fjerde forsøk til eksamen er fjernet i § 16.
- Bestemmelsen om klagenemden i § 23 er fjernet.
- Under punkt *B: Studentenes rettigheter og plikter* er det formulert et nytt punkt om rettigheter for studenter med særskilte behov.
- Det er tilføyd nye bestemmelser om innpassing og fritak i henhold til Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning av 1.august, se § 3.
- Bestemmelsen om vitnemål og dokumentasjon er revidert i henhold til Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning av 1.august, se § 15.
- Bestemmelsen om generell klagerett er revidert i henhold til Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning av 1.august, se § 21.
- Begrepet ”modul” er skiftet ut med begrepet ”emne”.

Reglementet er styrebehandlet 12. august 2013.

Studieplanen

I studieplanen for utdanningen *reiseliv* er det gjort følgende endringer:

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6):

Studiets navn *reiseliv* versus navnet på fagskolen *Lofoten Reiselivsfagskole* og mulig forvirring. Vi har ryddet opp i begrepene i studieplanen.

Pensumlitteratur:

- Litteraturlista er revidert og gjort mer presis, og begrepet ”anbefalt litteratur» har vi konsekvent byttet ut med begrepet «pensumlitteratur».
- Vi har oppgitt hvor mange sider som inngår i pensum i hvert emne og samlet for studiet.

- I emnebeskrivelsene har vi vist til litteratur som dekker innholdet i fagplanene.
- Støttelitteratur er listet opp i hvert emne, og denne litteraturen er ikke obligatorisk.

Begrepet ”modul” er skiftet ut med begrepet ”emne”.

Lærer støtte og veiledning (kriterium 6):

I studieplanen under *Organisering av studiet* (side 6) er det oppgitt hvor mye lærer støtte (veiledning) den enkelte student har krav på. Hver student har, i tillegg til klasseromsundervisning, forelesninger, tilbakemeldinger i It's Learning og veiledning fra praksisveileder, krav på minst tre timer individuell veiledning fra faglærer på individuelle oppgaver/prosjekter i hvert emne, til sammen minst 18 timer i hele studiet. Videre har studenten krav på minst 1- en - time individuell veiledning fra faglærer i hver praksisperiode, til sammen 6 timer.

Undervisning og veiledning (kriterium 11):

Tabellen med informasjon om undervisningspersonell er revidert og oppdatert slik at det er samsvar mellom årsverk oppgitt i søknad og i tabell. Vi planlegger med tilsammen 1,73 årsverk undervisningspersonell, basert på et lærerårsverk på 622 timer. Vi planlegger at utdanningen skal ha fast ansatt studierektor i 100 % stilling, og med undervisning tilsvarende 50 % stilling.

Undervisning og veiledning*	Undervisningstimer	Årsverk undervisning og veiledning
Undervisning i 6 emner a 80 t	480	0,77
Individuell veiledning oppgaver/prosjekter 3 timer * 6 emner * 25 studenter	450	0,72
Individuell veiledning i praksis 1 time * 6 emner * 25 studenter	150	0,24
Sum undervisning- og veiledning	1080	1,73

*I tillegg kommer løpende praksisveiledning i bedrift, daglig og ukentlig, fra praksisveileder i bedriften hvor studenten er utplassert i praksisperioden.

Tilleggskompetansen ved Aust- Lofoten videregående skole (kriterium 11) er som følger:

Aust-Lofoten videregående skole er en middels stor skole med totalt 94 ansatte og 59 av disse er pedagoger. Ved at kollegiet er såpass stort, vil ikke reiselivsstudiet bli sårbart ved at noen i personalet flytter eller slutter.

Tabell med aktuelle fag hvor vi har ført opp antall lærere på skolen med undervisningskompetanse i de aktuelle fagene:

Fag	Antall pedagoger med undervisningskompetanse	kommentarer
Reiselivsfag	3	
Økonomi og markedsføring	2	
Engelsk	5	
Tysk	2	
Fransk	1	

Studenter med særskilte behov (kriterium 9)

Som offentlig og fylkeskommunal utdanningsinstitusjon har skolen innarbeidet en kultur og økonomi som muliggjør stor grad av tilrettelegging for studenter med særskilte behov. I reglementet under punkt *B: Studentenes rettigheter og plikter* er det formulert et nytt punkt om rettigheter for studenter med særskilte behov. Skolen har tilgang til ulike ressurser enten det gjelder universell utforming, hjelpemidler, dysleksi eller annet.

Praksis, krav og struktur (kriterium 10)

Krav som stilles til praksisveileders utdanning og erfaring er utarbeidet:

- Vi stiller krav om minst 5 års yrkeserfaring, se side 7 i studieplan.
- Praksisveileder skal ha kunnskap om innhold i emnet og pensumlitteraturen.
- Struktur for oppfølging av praksisveileder er laget, se side 6 og 7 i studieplanen.

Studieplanen og reglementet er gjennomgått i henhold til Kunnskapsdepartementet sin forskrift om fagskoleutdanning av 1.august 2013. Videre er studieplan og reglement språkvasket, og dette har medført noen få reformuleringer og språklige endringer.

4.2 NOKUTs vurdering av endringer i reglementet

Tilbyder har endret bestemmelsen om fravær på en tilfredsstillende måte. I tillegg er det lagt til nye bestemmelser om fritak, innpassing og vitnemål som etter ny forskrift om fagskoleutdanning som trådte i kraft 1. august 2013. NOKUT ser det som positivt at tilbyder har endret reglementet i tråd med ny forskrift. Reglementet er funnet tilfredsstillende.

4.3 Sakkyndig tilleggsvurdering

Vi har vurdert søkers tilbakemelding på seks punkter som **må** oppfylles i henhold til NOKUTs krav for godkjenning av studiet *reiseliv*.

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

Bruk av navn

Anmerkninga er etterkommet. Vi regner det som en inkurie at studieplanens forside ikke er justert.

Pensumlitteratur og sidetall er presisert og anbefalt tilleggslitteratur er presentert på en oversiktlig måte. I «Samlet pensumliste for alle emner» er Bryson (1993) falt ut i siste emne. Det totale antall sidetall (2238 s.) er ikke oppgitt slik det er anmerket i skolens tilsvar.

Litteratur

I vår sakkyndig vurdering pekes det på en del svakheter i og ved pensumlista. Disse er i hovedsak retta opp, med unntak av litteraturvalget i modul 3, Destinasjonskunnskap. Kompetanse-, kunnskaps- og ferdighetsmålene som er skissert er ambisiøse og gode, men pensumlitteraturen som er presentert står ikke i samsvar med målsettinga. Her er det ført opp tre kilder i pensumlitteraturen. Deler av Viken (2004) *Turisme. Miljø og utvikling* kan benyttes, men å anvende hele boka blir «overkill». Miljø, bærekraft og økoturisme nevnes faktisk ikke i målene til modul 3. *Reiseguide Lofoten 2014* er en annonsepreget turistguide som årlig produseres av Destination Lofoten. Den hører hjemme i kategorien «Kilder tilgjengelig på nett». Den tredje kilden, *Reiselivsstrategi for Nordland 2011-2015* er også irrelevant for emnet. Studentene har krav på relevant litteratur som dekker målene som er beskrevet i studieplanen:

- a) Den historiske bakgrunn for dagens næringsstruktur
- b) Destinasjonskunnskap og destinasjonsutvikling
- c) Reiselivsgeografi (geologi, mangfold og arter, klima, kunst, hverdagsliv før og nå m m)

Vi viser til litteratur som er referert til i vår vurdering. I tillegg vil vi anbefale utvalgte artikler fra Tromsø Museums skriftserie *Ottar*, samt heftene i serien museets serie *Way North: Plant Life, Bird Life, Earth Science og Archaeology in North Norway*. Her er tekster som kan inngå i egne kompendier. Som seriøs aktør bør Lofoten Reiselivsfagskole rette opp misforholdet og finne fram til relevant litteratur. Under tvil finner vi å kunne godkjenne denne modulen, i tillit til at skolen ønsker og kommer til å tilby sine studenter adekvat litteratur.

Lærer støtte

Lærer støtten er grundig redegjort for og virker solid.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte – med forbehold om merknadene gitt ovenfor.

Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

Språk i årsverk

Lærer støtten er grundig redegjort for og virker solid.

Tilleggskompetanse

Vi anser tilleggskompetansen Aust-Lofoten VG skole som tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

4.3.1 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Ja, tilbudet anbefales godkjent.

5 Vedtak

NOKUT ved direktøren anser de faglige kravene for godkjenning av fagskoleutdanningen *reiseliv*, 60 fagskolepoeng i nettbasert undervisning, ved Lofoten Reiselivsfagskole som oppfylt. NOKUT har derfor vedtatt å godkjenne søknaden.

Vedtaket gjelder utdanningstilbudet som er beskrevet i søknaden av 13. februar 2013 og i tilsynsrapporten. Vedtaket gjelder for følgende lærested: Aust-Lofoten videregående skole

Vedtaket er fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56
- Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning av 26.01.2009

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- Søknad fra Lofoten reiselivsfagskole, datert 14. februar 2013, om godkjenning av fagskoleutdanningen *reiseliv*.
NOKUTs saksnummer: 13/211-1
- Tilbakemelding på sakkyndig vurdering i utkast til tilsynsrapport datert 15. august 2013.
NOKUTs saksnummer: 13/211-11

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

Førstelektor Øystein Normann, Høgskolen i Harstad

Normann har vært ansatt som førstelektor ved Høgskolen i Harstad siden 2004, også før 2004 underviste han i flere år på bachelorgradsstudiet i turisme ved samme institusjon. I perioden 2007-2009 var han også instituttleder for Institutt for turisme ved høgskolen. Han underviser i emner som innføring i reiseliv, natur- og kulturbasert reiseliv, opplevelsesøkonomi, kultur og kommunikasjon, destinasjons- og attraksjonsutvikling, samt event planning. For tiden leder Normann et forskningsprosjekt med tittelen «Nature based tourist experiences» som er del av prosjektet «Opplevelser i Nord». Tidligere har han blant annet studert overgangen fra kommersielt fiske til fisketurisme i maritime samfunn i Nord-Norge og New Zealand, koblingen mellom reisemotiver og aktiviteter i naturbasert turisme, og bærekraftig turisme.

Markeds- og serviceansvarlig Ingrid Skjønhaug, Sør-Troms museum

Skjønhaug har vært ansatt som markeds- og serviceansvarlig ved Sør-Troms museum siden 2008. Museet inkluderer 13 attraksjoner, flere kulturstier og en festival. Tidligere har Skjønhaug vært museumsvert ved Trondarnes distriktsmuseum, guide ved Destination Harstad og konstituert leder ved Harstad turistkontor. Hun er autorisert guide i Norges guideforbud og behersker norsk, engelsk og tysk. Fra 2012 har Skjønhaug ledet prosjektgruppen «Kulturarv, samferdsel og reiseliv i Sør-Troms» som har som mål å samordne offentlig transport og kulturarvopplevelser til reiselivsprodukter. Skjønhaug har en bachelorgrad i reiseliv og turisme fra Høgskolen i Harstad, samt et ettårig påbyggingsstudium i advanced marketing fra samme institusjon.

De sakkyndige har erklært at de ikke har tilknytninger til utdanningstilbudet eller tilbyder, som gjør dem inhabile til oppdraget.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.

Vedlegg 2:

Mandat for sakkyndige til faglig vurdering av søknad om godkjenning av utdanningstilbud

1. Det skal foretas en faglig vurdering av søknad om fagskolegodkjenning for utdanningstilbudet *reiseliv* ved Lofoten reiselivsfagskole.
2. Den faglige vurderingen skal foretas i henhold til kapittel 7 Standarder og kriterier for godkjenning av utdanningstilbud i Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning.
3. Kriteriene, 1 – 18, er likeverdige og må vurderes som tilfredsstillende i forhold til et minimum av hva som forventes av kvalitet i fagskoleutdanning.
4. Den sakkyndige vurderingen baseres på tilbyders søknad og annet relevant skriftlig materiale som anses som nødvendig for faglig vurdering.
5. De sakkyndige skal ikke vurdere faglig kriterium 5.
6. Vurderingene må gis en tydelig begrunnelse og en entydig konklusjon og nedfelles skriftlig.
7. Den faglige vurderingen skrives inn i en rapport sammen med NOKUTs egen vurdering av styringsordning, reglement og kvalitetssikringssystemet. Det skrives en rapport for hvert utdanningstilbud. Rapporten danner grunnlag for NOKUTs vedtak.
8. Sakkyndig kan bli pålagt å utføre en tilleggsvurdering av søkers kommentar til den faglige vurderingen. Både søkers kommentar og eventuell sakkyndig tilleggsvurdering inngår i NOKUTs beslutningsgrunnlag.
9. Sakkyndig arbeider på oppdrag fra NOKUT og skal dermed ikke diskutere vurderingen i media eller med søker før vedtak er fattet.

NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanning er hjemlet i

- Lov om fagskoleutdanning av 20.06.2003 nr. 56
- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning datert 26.01.2009